1951
ମାର୍ଚ୍ଚ 19.

ଆର୍. ଆର୍. ଚାରି

ବନାମ

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ

[ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଶ୍ରୀ ହରିଲାଲ କାନିୟା, ପତଞ୍ଜଳି ଶାସ୍ତ୍ରୀ
ଏବଂ ଦାସ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

*ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତା (*1860 *ର XLV), ଧାରାଗୁଡ଼ିକ* 161, 165 - *ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା,* 1898, *ଧାରା ଗୁଡ଼ିକ* 190, 197 - *ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ (*1947*ର II), ଧାରା ଗୁଡ଼ିକ* 3, 6 – *I. P. C.ର ଧାରା* 161 *ଏବଂ* 165 *ଅଧୀନରେ ଅପରାଧ - ପୁଲିସ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୱାନା ଜାରି - ପରୱାନା ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ Cr. P. C.ରଧାରା* 197 *ଅଧୀନରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇନାହିଁ - ବିଚାରଣର ବୈଧତା - ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅପରାଧର "ସଜ୍ଞାନ" ନିଅନ୍ତି ।*

ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ, 1947ର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ଯାହା ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 କିମ୍ବା ଧାରା 165 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅଟେ, ତାହା ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୁତାବକ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ସର୍ତ୍ତ ଏହା ଥାଏ ଯେ ପୋଲିସ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ତଦନ୍ତ କରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପରୱାନା ବିନା ଗିରଫ କରିବ ନାହିଁ; ଏବଂ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ପୋଲିସ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଅଧୀନରେ ଗିରଫ ପରୱାନା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏକ ପରୱାନା ଜାରି କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅଧୀନରେ ସେ ମାମଲାର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଥିବା ବିବେଚିତ ହୁଏନାହିଁ ଏବଂ ପରୱାନା ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିବା ତଥ୍ୟଟି ବିଚାରଣକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରିବ ନାହିଁ । ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3ର ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେବାପରେ ହିଁ ପରୱାନା ଜାରି କରିପାରିବେ ବୋଲି ମତଟି ଠିକ୍ ନୁହେଁ ।

ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 (1) (a) ଅଧୀନରେ ଏକ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଛନ୍ତି କହିବା ପୂର୍ବରୁ, ସେ ଆବେଦନପତ୍ରର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଉପରେ କେବଳ ତାଙ୍କର ବିବେକ ପ୍ରୟୋଗ କରିନଥିବେ ବରଂ ସଂହିତାର ଧାରା 200 ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଏପରି କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି କେବଳ ତଦନ୍ତ ଆଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ତଦନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରୱାନା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ, ସେ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଥିଲେ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ସମ୍ରାଟ ବନାମ *ସୌରିନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଚକରବୁତ୍ତି* (I.L.R. 37 Cal. 412) ପ୍ରଭେଦନୀୟ । *ଅଧିକ୍ଷକ ଏବଂ ବିଧି ବ୍ୟାପାର ଚେତକ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ* ବନାମ *ଅବନୀ କୁମାର ବାନାର୍ଜୀ* ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ରାୟ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି ।

ଗୋପାଳ ମନ୍ଦାରୀ ବନାମ *ସମ୍ରାଟ* (A.I.R. 1943 Pat. 245) ର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହା ଏକ ଆବେଦନ (ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1/1950) ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଏନ୍. ପି. ଆସ୍ଥାନା* ଏବଂ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ* (ସେମାନଙ୍କ ସହିତ, *କେ. ବି. ଆସ୍ଥାନା*)।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ପି. ଏଲ. ବାନାର୍ଜୀ* (ତାଙ୍କ ସହିତ, *ଶ୍ରୀ ରାମ*)।

1951 ମାର୍ଚ୍ଚ 19 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
କାନିଆକାନିଆଙ୍କ

ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ କାନିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଏବଂ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ (1947 ର II) ଧାରା 6, ଏହାପରେ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ, ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ ମଞ୍ଜୁରୀର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ* ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 ଏବଂ 165 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ବେଆଇନ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବହିର୍ଭୂତ ଥିଲା ବୋଲି ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହା ଏକ ଆବେଦନ । ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ଅଟେ । 1947 ମସିହାରେ ଆବେଦନକାରୀ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର କାନପୁର ମଣ୍ଡଳରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଲୌହ ଓ ଇସ୍ପାତ ଉପ-ନିୟନ୍ତ୍ରକ ପଦବୀରେ ରହିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ

ଅପରାଧରେ ଆବେଦନକାରୀ ଦୋଷୀ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରି ପୋଲିସ 1947 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 22 ତାରିଖରେ କାନପୁରର ଉପ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଗିରଫ ପରୱାନା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲା, ଏବଂ ତା'ପରଦିନ ଏହି ପରୱାନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ 27 ଅକ୍ଟୋବର 1947ରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1947 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 26 ତାରିଖରେ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ଜାମିନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ, କାରଣ ବନ୍ଧକଗୁଡ଼ିକ ସଠିକ ନଥିଲା ବୋଲି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ବିଚାର କରିଥିଲେ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ସରକାର 1947 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 1 ତାରିଖ ଦିନ ଜଣେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ 1947 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 1 ତାରିଖ ଦିନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ତାଙ୍କ ତଦନ୍ତ ଜାରି ରଖିଥିଲେ । *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ* ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 ଏବଂ 165 ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୋଜନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ମକଦ୍ଦମା ଚଳାଇବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାଦେଶିକ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁରୀ 1948 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 6 ତାରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1949 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 31 ତାରିଖରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ସର୍ତ୍ତରେ ମଞ୍ଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଫଳରେ ତାଙ୍କ ଜାମିନ ରାଶି ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 1949 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 25 ତାରିଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଦୋଷାରୋପ ଫର୍ଦ୍ଦର ଉତ୍ତର ଦେବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ 1947 ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର 22 ତାରିଖରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଗିରଫ ପରୱାନା ଜାରି କରିବା ସମୟରେ, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ଯେହେତୁ ସେହି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରୀ ମିଳି ନଥିଲା, ତେଣୁ ସେହି ଦିନ, ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବେଆଇନ ଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ, ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଜାରି ରହିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, 25 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 ରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ହାଜର ହେବା ପାଇଁ ଜାରି ନୋଟିସ ମଧ୍ୟ ବେଆଇନ ଅଟେ । 1947 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 22 ତାରିଖରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅପରାଧଗୁଡିକର ସଜ୍ଞାନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ନିଜ

ଯୁକ୍ତିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଯାଇ, ସେ ମୁଖ୍ୟତଃ *ସମ୍ରାଟ* ବନାମ *ସୌରିନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଚକରବୁର୍ତ୍ତି*(1)ର କେତେକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ।

ତେଣୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କେଉଁ ସମୟରେ ଏହି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଥିଲେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190ର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଂଶ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :-

190. (1) "ଏହାପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ, କୌଣସି ପ୍ରାଦେଶିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଉପପ୍ରଭାଗ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏବଂ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, କୌଣସି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇପାରିବେ -

(କ) ଏପରି ଅପରାଧକୁ ଗଠନ କରୁଥିବା ତଥ୍ୟର ଏକ ଅଭିଯୋଗ ପାଇବାପରେ;

(ଖ) କୌଣସି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ତଥ୍ୟର ଲିଖିତ ବିବରଣ ଉପରେ;

(ଗ) ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଏହିପରି ଅପରାଧ ଘଟିଛି ବୋଲି ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଉପରେ, କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ସନ୍ଦେହ ଉପରେ ..."

ଏହି ଧାରାର ଶବ୍ଦାବଳୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏହି ଧାରାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ତିନୋଟି ସମ୍ଭାବନା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ । ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ, ପ୍ରଥମ ସମ୍ଭାବ୍ୟଟି କ୍ଷୁବ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଆଧାରରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଥିବା ଅଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ । ଦ୍ୱିତୀୟଟି ପୁଲିସର ବିବୃତ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଟେ, ଯାହା ପୁଲିସର ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ ପରେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି ନିମନ୍ତେ ଆସିଲାପରେ, ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଏକ ଅଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧର ମାମଲା ହୋଇଥାଏ । ତୃତୀୟଟି ହେଉଛି ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ନିଜେ କୌଣସି ଅପରାଧ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରନ୍ତି । ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହା ମନେରଖିବା ଜରୁରୀ ଯେ, ତଦନ୍ତର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଠାରୁ ଆଦେଶ ନନେଇ ପୋଲିସ କୌଣସି

(1) I.L.R. 37 Cal. 412.

ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିପାରିବ । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 167 (b) ଅନୁଯାୟୀ, 24 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ପୁଲିସ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଗିରଫ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯଦି ସେ ଚାହାନ୍ତି, ତେବେ ଅଧିକ ତଦନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁଲିସ ହେପାଜତ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ, ତଦନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିଛି । ତେଣୁ, କୌଣସି ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ପୋଲିସର ତଦନ୍ତ ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ, ହାଜତକୁ ପଠାଇବା ଆଦେଶ ଦେଉଥିବା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ମାମଲାର ବିଚାର କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାରିତା ନଥାଇପାରେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଯେଉଁ ଅପରାଧର ଅଭିଯୋଗ ରହିଛି, ତାହା ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ଯଦି ଏହି ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି କେବଳ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଧାରରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ, ତେବେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଯୋଗୁଁ ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ବାସ୍ତବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା: -

3. "କିଛି ଏହାର ବିପରୀତ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 କିମ୍ବା ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧଟି ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ୧୮୨୪ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ଆରକ୍ଷୀ ଉପ ଅଧୀକ୍ଷକ ପଦବୀରୁ କମ ଥିବା କୌଣସି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ଏପରି କୌଣସି ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପରୱାନା ବିନା ଗିରଫ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । "

ତେଣୁ, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମ ଯୋଗୁଁ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 ଏବଂ 165 ଅଧୀନରେ ଅପରାଧଗୁଡ଼ିକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାଏ । ଅଧିନିୟମ 3ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି

ଅଧିନିୟମର ଅଧୀନସ୍ଥ ଅପରାଧଗୁଡିକର ତଦନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୋଲିସର କ୍ଷମତା ଉପରେ କେବଳ ଦୁଇଟି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା: (1) ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀର ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅନ୍ୟଥା ଆଦେଶ ନଦିଅନ୍ତି, ପୁଲିସ ଉପ ଅଧୀକ୍ଷକ ପଦବୀରୁ କମ୍ ଶ୍ରେଣୀର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ପରିଚାଳିତ ହେବ ନାହିଁ; ଏବଂ (2) ଯଦି ଗିରଫଦାରୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତେବେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ । ମନେରଖିବାକୁ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ, ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରିସାରିବା ପରେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅଧୀନରେ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରକ୍ରିୟା ପରେ ନୁହେଁ ବରଂ ପୁଲିସ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ କରୁଥିବା ସମୟରେ ହିଁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ । ତେଣୁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ବିଷୟରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପୋଲିସ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ହେତୁ ଆଦେଶକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଆମକୁ ମନେହୁଏ ଯେ, 1947ର ଅଧିନିୟମ II ର ଧାରା 3 ଏବଂ 6 ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190କୁ ଏହି ସଂହିତାରେ ଥିବା ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧର ପରିଭାଷା ସହିତ ପଠନ କଲେ ଏହାର ପରିଣାମ ବୋଲି ଜଣାପଡେ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଅକ୍ଟୋବର 1947ରେ ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ପରୱାନା ଜାରି କରିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 କିମ୍ବା 165 ଅଧୀନରେ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରି, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅଧୀନରେ ଏପରି କରିଥିଲେ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହିପରି ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ ବିନା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରିବାର ଅଧିକାରିତା ନାହିଁ କାରଣ ଏହା ହେଉଛି ଏକମାତ୍ର ଧାରା ଯାହା ଅପରାଧ ଘଟାଇଥିବା ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଜାରି କରିବାକୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଥାଏ । ଆମ ମତରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3ର ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କେବଳ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ପରୱାନା ଜାରି କରିପାରିବେ ବୋଲି ଧାରଣାଟି ଦୋଷଯୁକ୍ତ ଅଟେ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3ର ପ୍ରାବଧାନ ଏହି ମାମଲାକୁ ତ୍ୱରିତ ରୂପେ ଧାରଣ କରେ ଯେ ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କେବଳ ତଦନ୍ତ ସମୟରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ପରୱାନା ଜାରି କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧର ସ୍ଥିତି ଥିବା ଜରୁରୀ ଅଟେ । ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଥିବାରୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3, ଦୁଇଟି

1951
ଆର୍. ଆର୍. ଚାରି
ବନାମ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
କାନିଆ

ରକ୍ଷାକବଚ ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଯାହା ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 କିମ୍ବା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ଭାବେ ବିବେଚନା କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଏହି ରକ୍ଷାକବଚ କାରଣରୁ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ ପରେ ହିଁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଅନୁସାରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୱାନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବା ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଏହି ପ୍ରାବଧାନର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ଯେ, ନିଜ ତରଫରୁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗିରଫ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଆମ ମତରେ, କେବଳ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3ର ଏହି ବିଶେଷତ୍ୱରୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରିବା ଭୁଲ ଯେ ଯେହେତୁ ପରୱାନା ଜାରି କରାଯାଇଛି, ତାହା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ ପରେ ହେବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ କେବଳ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେଇପାରିବେ । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197ର ଉପଯୁକ୍ତ ଅଂଶରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ, ଯଦି କୌଣସି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଯାହାଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରୀ ବ୍ୟତୀତ ପଦରୁ ଅପସାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ବାହ ସମୟରେ କିମ୍ବା ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଅପରାଧ ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ, ତେବେ ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରୀ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ଅଦାଲତ ଏପରି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେବେ ନାହିଁ । ଧାରା 190ର ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ଏହି ଧାରା, 'ବାଦର ସଜ୍ଞାନ' ଶବ୍ଦଟିକୁ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ପର୍ଯ୍ୟାୟକୁ ସୂଚିତ କରେ । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ରୁ 199-B କୁ "କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆରମ୍ଭ" ଶିରୋନାମା ଅଧୀନରେ ଏକତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସହିତ ଜଡିତ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ, କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 161 କିମ୍ବା 165 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧକୁ ଦଣ୍ଡନୀୟ ବୋଲି ବିଚାର କରିବେ ନାହିଁ ...... ଯାହା ଉପଯୁକ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମୋଦନ ବ୍ୟତୀତ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି । ଧାରା 3 ର ପ୍ରାବଧାନର ଶବ୍ଦାବଳୀକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 197 ଏବଂ 190 ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 କୁ ପଢ଼ିଲେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଯେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ

ପରୱାନା ମଗାଯାଇଥାଏ ତାହା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ଧାରାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୁହେଁ ।

'ସଜ୍ଞାନ' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତା *ସମ୍ରାଟ* ବନାମ *ସୌରିନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଚକ୍କରବୃତ୍ତି* (2)ର କିଛି ମନ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ । ଏହି ସ୍ଥିତିରେ, 1909 ମସିହା ଅପ୍ରିଲ 24 ତାରିଖରେ N ଠାରେ ଏକ ଡକାୟତି ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ପୋଲିସ ସେହି ଦିନ ହିଁ ଡାଇମଣ୍ଡ ହାର୍ବରର ଉପପ୍ରଭାଗ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଘଟଣାର ଏକ ବିବରଣୀ ପଠାଇଥିଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2 ତାରିଖରେ ଜଣେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 18 ତାରିଖରେ ସେ ଏକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି କରିଥିଲେ । ଏହି ମାମଲା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅଲିପୋରର ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନିଜ ନଥିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 20 ଜାନୁଆରୀ, 1910 ରେ, ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ (1908 ର XIV) ର ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା :- "ଯେହେତୁ 24-ପ୍ରଗଣାର ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ I. P. C.ର ଧାରା 395 ଏବଂ 397 ଅଧୀନରେ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା *ସମ୍ରାଟ* ବନାମ *ଲଳିତ ମୋହନ ଚୁକରବୃତ୍ତି* ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମାମଲାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ...... ଏବଂ ଯେହେତୁ ବେଙ୍ଗଲର ଉପ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ ...... ଉକ୍ତ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ଭାଗ 1ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ୍, ତେଣୁ ବର୍ତ୍ତମାନ, ଉପ ରାଜ୍ୟପାଳ ...... ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ...... ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ଭାଗର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହେବ । ଜାନୁଆରୀ 24 ତାରିଖରେ S ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୁଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଅଲିପୋରର ସଂଯୁକ୍ତ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କୁ ପେଶ୍ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ତାଙ୍କୁ ହାଜତକୁ ପଠାଇଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଜାମିନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 498 ଅଧୀନରେ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଗତ ଜାମିନଟି ବିଫଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ S ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କୁ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଡକାଇଥିଲେ ଯେ କାହିଁକି ତାଙ୍କୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଜାମିନ

(2) I. L. R. 37 Cal. 412.

1951
ଆର୍. ଆର୍. ଚାରି
ବନାମ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
କାନିଆ

ମିଳିବ ନାହିଁ (1) 1908 ର ଅଧିନିୟମ XIV କୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ (2) S ଙ୍କ ଦୋଷର ପୁନଶ୍ଚ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ କୌଣସି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ଜଣାପଡେନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତିଟି ଏହି ଦୃଢୋକ୍ତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଯେ ଜାନୁଆରୀ 20 ତାରିଖରେ ଡକାୟତି ଅପରାଧକୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ସଜ୍ଞାନ କରିନଥିଲେ । ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତିମାନେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ତର୍କ ଆଗେଇ ନଥିଲା କାରଣ S ଙ୍କ ବିଧି ଉପଦେଷ୍ଟାଙ୍କୁ ମାମଲାର ନଥି ଦେଖିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ମିଳି ନଥିଲା । ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଜାନୁଆରୀ 20 ତାରିଖରେ ଏହି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । "ବାଦର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଔପଚାରିକ କିମ୍ବା ବାସ୍ତବିକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏକ ଅପରାଧର ସନ୍ଦସ୍ପତା ପରୱାନା ଉପରେ ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ", ଏହି ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକୁ ତଥ୍ୟର ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପଠନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲିଖିତ, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ରୂପେ ଏହା ଅଭିଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାଫଳରେ ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ମାମଲାରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡବିଧି ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ମାମଲାରେ ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ ରଖାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଆମ ମତରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସେହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।

ଗୋପାଳ ମାରୱାଡି ବନାମ *ସମ୍ରାଟ* ([3])ମାମଲାରେ ଏହା ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ସଂହିତାରେ 'ବାଦର ସଜ୍ଞାନ' ଶବ୍ଦଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ଯାହା, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଜଣେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ଏକ ଅପରାଧର ନ୍ୟାୟିକ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତି ତାହା ସଙ୍କେତ କରିଥାଏ । ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଆରମ୍ଭ କରିବା ଠାରୁ ଏହା ଏକ ଭିନ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅଟେ । ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଏହା ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଅଟେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ 'ବାଦର ସଜ୍ଞାନ' ଶବ୍ଦଟି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରୁଥିବା ଏକ ଶବ୍ଦ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ବୋଧହୁଏ ସର୍ବଦା ଏହି ସମାନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

(3)A.I.R. 1943 Pat. 245.

ସମ୍ରାଟ ବନାମ *ସୌରିନ୍ଦ୍ର ମୋହନ ଚୁକରବୁର୍ତ୍ତି* (4)ର ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ପରେ, *ଅଧିକ୍ଷକ ଏବଂ ବିଧି ବ୍ୟାପାର ଚେତକ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ* ବନାମ *ଅବନୀ କୁମାର ବାନାର୍ଜୀ* (5) ମାମଲାରେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନମତେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା:- "ବାଦର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ମୋର କୌଣସି ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ତଥାପି, ମୋତେ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଯେକୌଣସି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ନେଇଛନ୍ତି ବୋଲି କହିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆବେଦନର ବିଷୟବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କେବଳ ନିଜର ବିବେକ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସହ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଏପରି କରିଥିବେ, ଯାହା ଧାରା 200 ଅଧୀନରେ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧ୍ୟାୟର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏବଂ ତା'ପରେ ଧାରା 202 ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ପଠାଇବେ । ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଧାରାଗୁଡ଼ିକ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଧାରା 156 (3) ଅନୁଯାୟୀ ତଦନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା, କିମ୍ବା ତଦନ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଲାସି ପରୱାନା ଜାରି କରିବା, ସେ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।" ଆମ ମତରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରଶ୍ନ ରଖିବାର ଏହା ସଠିକ୍ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, 25 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949ର ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅଧୀନରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ 2 ମେ, 1949 ରେ ଏହାକୁ ଫେରସ୍ତଯୋଗ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ କେବଳ ସେହି ଦିନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଫେରସ୍ତଯୋଗ୍ୟ ତାରିଖରେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମଞ୍ଜୁରି ଅସିଦ୍ଧ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆସିଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ନେଇ ସେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ପ୍ରିଭି ପରିଷଦରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି

(4)I. L. R. 37 Cal. 412.
(5)A.I.R. 1950 Cal. 437.

1951
ଆର୍. ଆର୍. ଚାରି
ବନାମ
ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ
ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
କାନିଆ

ଏହିପରି ଭାବେ ବିଫଳ ହେବା ପରେ, ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ନଭେମ୍ବର 26,1949 ରେ ବିଚାର ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଆମ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଏହି ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ କରିବା ଏବଂ 25 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1949 ରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 190 ଅନୁଯାୟୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରି ଦିଆଯାଇଥିଲା କି । ଏହାର ସ୍ୱଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ହେଉଛି ଯେ ସେହି ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ମଞ୍ଜୁରି ଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଆମକୁ ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ବ ମଞ୍ଜୁରୀ ବିନା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କର ଅପରାଧର ସଜ୍ଞାନ ଗ୍ରହଣ ଯୁକ୍ତିଟି ଅସମର୍ଥନୀୟ ଅଟେ ଏବଂ ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୋଇଛି ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *ଏସ୍. ଏସ୍. ଶୁକ୍ଳା* ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *ସି. ପି. ଲାଲ* ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ